

CAMERA FILM præsenterer

KNEECAP

af Rich Peppiatt

Premiere den 7. november 2024

Synopsis

'Kneecap' er et semi-selvbiografisk komediedrama om et af tidens vildeste bands fra Nordirland. En syretrippet moshpit af en film, hvor politisk substans og oprørske underholdning står skulder ved skulder.

'Kneecap' er ikke bare filmens titel, men også navnet på den rebelske nordirske rapgruppe, den omhandler og fiktioniserer. Liam Óg og Naoise er begge i 20'erne, bedste venner og bor i Belfast, hvor de frister en tilværelse på kanten af loven, dybt inde i hovedstadens fest- og pushermiljø. Da skolelæreren JJ hjælper Liam ud af en knibe med politiet, opdager han samtidig vennernes skrivetalent, og efter nogle rowdy nætter indhyllet i stoffer i JJ's garagestudie, begynder gruppens kontroversielle, irsk-sprogede musik at fange både lokalmiljøet og mediernes opmærksomhed. Men i takt med at gruppen vinder frem, intensiveres også den negative opmærksomhed, ikke mindst fra politikere, gadebander, politiet og Naoises far, dissidenten Arlo (Michael Fassbender), der alle på hver deres måde tager anstød ved Kneecaps punkede og kaotiske opgør med autoriteter og normer.

'Kneecap', der er engelske Rich Peppiatts debutspillefilm, fik premiere ved årets Sundance Film Festival, hvor den som første irsk-sprogede film nogensinde deltog i hovedkonkurrencen og desuden vandt publikumsprisen. Filmen er en vildtvoksende fortælling om national identitet, musikkens transformative kraft, personlig og politisk splittelse og fiktionens indgriben i virkeligheden.

Virkeligheden i fiktionen

Udtrykket 'blink and you'll miss it' har sjældent været mere rammende end når Rich Peppiatts balstyriske film over godt 100 minutter blæser en mindre orkan ind over sit publikum med en fortælling, der i den rette punk-ånd er alt andet end strømlinet og politisk ensrettet, og som i stedet henter sin kontroversielle kraft gennem en række paradokser med en toppet spiseskefuld kaos.

Filmens drilske energi mærkes fra start, når Liam i en voice-over med ironisk glimt i øjet bemærker, at snart sagt alle film sat i Belfast begynder med 'The Troubles'. "Men ikke den her," proklamerer han, paradoksalt nok akkompagneret af billeder fra netop konflikten i Nordirland. Og måske det ikke kan være anderledes, når filmens omdrejningspunkt er den virkelige rapgruppe Kneecap, der i sommer spillede på Roskilde Festival, og som gennem deres musik har revitaliseret det politisk omstridte irske sprog. Med deres anarkistiske sammensurium af arbejderklassekultur, street- og hiphop-æstetik samt tekster om fester og sex og den kunstneriske kamp for irske (sprog)rettigheder har gruppen i virkelighedens Nordirland antændt heftig debat om deres politiske ståsted, retorik og anti-autoritære omfavnelser af alt fra stoffer til gadekunst og politisk betændte emner.

Som selvproklamerede børn af Langfredagsaftalen føler gruppens tre medlemmer, hvis kunstnernavne er Mo Chara (Liam Óg), Móglai Bap (Naoise) og Dj Próvaí (JJ), en større distance til konflikten i Nordirland, der gør dem i stand til med større frihed at skubbe kritisk til stridende grupperinger i deres egen lokalkultur – ofte på humoristiske måder: "Intet er sikkert mod at blive taget pis på. Det er alt sammen en del af ligningen", som de har udtalt. En scene fra drengenes barndom, hvor de med belejlig assistance fra et røgelseskar forvandler hele den katolske menighed til en samling hashhoveder, illustrerer gruppens orientering mod deres kulturelle ophav og en samtidig drengerøvsagtig trang til at kaste grus i maskineriet.

Struktureret kaos...

Ingen går fri i Kneecaps højoktane univers, heller ikke Liam, Naoise og JJ selv, der i filmen er flankeret af garvede skuespillere som Michael Fassbender i rollen som Naoises forsvundne far, Arlo, og Josie Walker, der i rollen som politiinspektøren Ellis, konstant er i hælene på drengene. Og det er hun, fordi hovedpersonerne i 'Kneecap' langt fra er uskyldsrene frihedskæmpere. Om noget er gruppens "low-life scum" snarere anti-helte, og kernen i 'Kneecap' en legesyg udforskning af fordomme, prisen for frihed, og hvordan vejen dertil ofte er belagt med hykleri og dobbeltmoral på alle sider.

Liam og Naoise taler til ungdommen og lykkes som ingen andre med at reaktualisere det irske sprog, der ellers var lagt til at dø i JJ's uddaterede skolebøger. Men de dyrker samtidig stoffer som et kald, kapitaliserer på ideen om nedarvede traumer og prikker inflammatorisk til utallige fordomme og normer for offentlig debat. Deres DJ, skolelæreren JJ, har hjertet på rette i stedet, når han giver nye stemmer en platform. Men han er også uærlig over for sin kone, der for sin del er ædel i sin kamp for irske sprogrettigheder, men hvis civiliserede modstand kæmper med at tiltrække tilhørere. Og så er der modstandsmanden og drengenes mentor, Arlo, der nok er højmodig i sit martyrium, men samtidig har efterladt kone og søn i et evigt limbo. Ude på gaderne er det ikke meget anderledes, når Kneecap krydser klinger med modstandsgruppen 'Radical Republicans Against Drugs', der dog må sande, at de nok er mere 'Radical Republicans' end 'Against Drugs', når først pusher-biksen viser sig lukrativ.

Netop den følelse af kaos, modstridende impulser og evindelige knopskydninger af (gruppe)identitet bliver filmens strukturerende ide. Dette forgrener sig ud i filmens udtryk, der er et konstant overraskende sansebombardement af opfindsomme slowmotion-effekter, hallucinatoriske claymation-sekvenser, split-screens, freeze-frames, neonfarver, brud med den fjerde væg og dynamiske montager. Filmen inkarnerer helhjertet hovedpersonernes rastløse energi, sprogunivers og gadeæstetik, når ordlege og punchlines skrives hen over skærmen og pludselige indfald hos karaktererne bremser handlingen og giver plads til humoristiske digressioner om lokale pushere eller snu måder at skaffe piller hos lægen. På lydsiden giver et ekspressivt soundtrack og lyddesign filmen en rytme, der er svær at sidde stille til, og 'Kneecap' er i sin dynamiske kanalisering af oprørske ungdomskultur ikke ulig Danny Boyles nyklassiker 'Trainspotting' (1996).

... og en irsk kulturbølge

Den helt store forskel er imidlertid, hvordan 'Kneecap' meget direkte taler ind i kampen for national identitet og rettigheder i Nordirland. Og filmen står ikke alene, faktisk aner man konturerne af en bølge i nyere film og kunst, hvor det irske sprog og deres kulturelle kampe vinder stor opmærksomhed på den internationale scene. JJ Ó Dochartaigh, gruppens DJ, der som i filmen tidligere har arbejdet som skolelærer, nævner selv den irsk-sprogede film 'The Quiet Girl', der havde premiere i Danmark sidste år, som en forgænger, og påpeger i samme ombæring, hvordan bands som Fontaines DC på musikfronten har banet vejen. Kneecap skriver sig ind i fronten af denne opblomstring med sit altoverskyggende fokus på musikkens transformative kraft og sprogets frisættende potentialer, der som et veltimet spark over knæet vil efterlade et indtryk hos de fleste.

Credits

Mo Chara / Liam Óg
Móglai Bap / Naoise
Dj Próvai / JJ
Arlo
Politiinspektør Ellis
Caitlin
Georgia
Dolores

Liam Óg Ó Hannaidh
Naoise Ó Cairealláin
JJ Ó Dochartaigh
Michael Fassbender
Josie Walker
Fionnuala Flaherty
Jessica Reynolds
Simone Kirby

Klip
Kamera
Originalmusik
Producere

Chris Gill, Julian Ulrichs
Ryan Kernaghan
Michael 'Mikey J' Asante
Trevor Birney, Jack Tarling

Manuskript
Instruktion

Rich Peppiatt
Rich Peppiatt

Originaltitel
Længde
Land/år

Kneecap
105
Irland, UK/2024

www.camerafilm.dk